

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih z epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

"Prav res da ne vem, zakaj se tako silno razburjate," je posmehljivo pripomnil Fjodor Pavlovič. "Ali se mar bojite zastran svojih grehov? Saj pravijo, da že po očeh ugane, s čim kdo pride k njemu. In pa kako visoko cenite njihovo mnenje, vi, tak Parižan in napreden gospod; kar čuditi se vam moram, veste kaj!" Toda Miusov ni utegnil odgovoriti na to zbadljivo; povabili so jih noter. Vstopil je nekam razdražen . . .

"Nu, zdaj se poznam naprej, jezen sem, spri se bom . . . začel se bom razgrevati—in bom ponižal sebe in idejo," mu je šinilo po glavi.

II

Stari burkač

Vstopili so skoro obenem s starcem, ki se je ob njihovem pojavljanju takoj prikazal iz svoje spalne sobice. V celici sta dva meniha-samotarja že pred njimi čakala starčevega prihoda; eden je bil oče knjižničar, drugi pa oče Palsij, bolehen in kakor so govorili o njem, zelo učen mož, čeprav še ni bil star. Mimo tega je stal v kotu in čakal (tudi potlej je ves čas ostal na nogah) mlad dečko, kakih dvajset let na oko, v grajski suknji, semenišnik in bodoči bogoslov, ki so ga samostan in bratje iz neznanega razloga podpirali. Bil je dokaj visoke rasti in svežega obraza s širokimi podočnicami ter ozkimi, pametnimi in pazljivimi kostanjevo-rjavimi očmi. Na njegovem obrazu se mu je izražala popolna spoštljivost, toda spodobna, brez vidnega prilizovanja. Gostom, ki so stopili v sobo, se niti ni priklonil v pozdrav, kakor da se ne šteje za njim enakega, ampak narobe, za podrejenega in odvisnega osebo.

Starac Zosima je prišel v spremstvu nekega novince in Aljoše. Meniha sta vstala, pozdravila ga s najglobljim priklonom, tako da sta se s prsti dotaknila tal, in sprejela njegov blagoslov; nato sta mu poljubila roko. Ko ju je blagoslovil, je starac vrnil vsakemu posebej enak globok poklon s prsti do tal, ter poprosil vsakega izmed njiju tudi zase blagoslova. Vsa ceremonija se je izvršila kaj resnobno, nikakor ne tako kakor kak vsakdanji obred, ampak skoro z nekakšnim čuvstvom. Miusovu pa se je vendarle zazdelo, da se godi vse iz preračunanega nagiba. Stal je na čelu tovarišev, ki so bili z njim vred stopili v sobo. Treba bi bilo—in on je že sinoči tudi mislil na to—ne glede na vse ideje, edino iz običajne vpljudnosti (ko je bila tu že taka navada), pristopiti k starcu in sprejeti njegov blagoslov—vsaj blagoslov, ako mu že ne bi poljubil roke. Ko pa je videl vse te priklone in poljube menihov, je mahoma izpremenil svoj sklep: važno in resnobno je napravil dokaj globok poklon na posvetni način in odšel k stolu. Prav tako je storil tudi Fjodor Pavlovič, ki je to pot nalik opici do pičice posnel Miusova: Ivan Fjodorovič se je priklonil zelo važno in vpljudno, a tudi s rokami ob živih hlač, Kažanov pa je obšla taka zadrega, da se niti priklonil ni. Starac je pobesil roko, ki jo je bil že vzdignil za blagoslov, priklonil se jim v drugo in jih vse poprosil, naj sedejo. Kri je udarila Aljoši v lice; postalo ga je sram. Njegove zle slutnje so se uresničevale.

Starac je sedel na usnjat, zelo starinsko izdelan divanček iz rdečega lesa, goste — razen menihov — pa je posadil ob nasprotno steno, vse štiri vrtice, na štiri stole iz rdečega lesa, obite s črnim, že sila ogoljenim usnjem. Mienha sta sedla ob straneh, eden k vratom, drugi k oknu. Semenlišnik, Aljoša in novinec so ostali na nogah. Vsa celica je bila kaj malo prostorna in nekam zaspina videti. Predmeti in pohištvo so bili surovi, siromašni in samo najpotrebnejši. Dva lonca cvetlic na oknu in v kotu mnogo svetih podob; ena izmed njih je bila slika Bogorodice, ogromnega obsega in naslikana prej ko ne še davno pred razkolom. Pred njo je brela večna luč. Obkraj nje sta

viseli dve drugi ikoni v bleščočih se rizah in okoli nje izrezljani kerubički, porcelanasta fajčka, katoliški križ iz slonovine z žalostno Materjo božjo, ki ga je objemala, in nekaj inozemskih bakrorezov po velikih italijanskih umetnikih prešlih stoletij. Poleg teh okusnih in dragih bakroreznih slik se je postavljalo nekaj listov najpoljudnejših ruskih litografij, svetnikov, mučnikov in velikih svečnikov itd., ki jih na vseh sejmih prodajajo po kopečki. Bilo je tudi nekaj litografskih portretov sodobnih in bivših ruskih arhierejev, a ti so viseli že po drugih stenah. Miusov je naglo obletel "ropotarnico" z očmi in se s pazljivim pogledom zazrl v starca. Cenil je svoj pogled, imel je to slabost, ki mu jo moramo vsakako oprostiti, če pomislimo, da mu je bilo že petdeset let — starost, v kateri postane vsak pameten, svetski in dobro situiran človek spoštljiviji do samega sebe, časih kar nehoti.

Starac mu že od prvega trenutka ni ugajal. In res je bilo v starčevem obrazu nekaj, kar tudi maraškemu drugemu, ne samo Miusovu ne bi bilo po godu. Bil je nevisok, zgribljen možiček s sila šibkimi nogami, ki je imel šele pet in šestdeset let, a se je zdel zaradi boleznih veliko starejši, vsaj za deset let. Ves njegov sicer zelo suhljati obraz je bil posejan z drobviseli dve drugi ikoni v bleščočih se rizah in okoli oči. Oči niso bile velike, a svetle, bistre in bleščeče, podobne dvema bleščočima pikama. Sivi lasi so bili ohranjeni samo na sencih, bradič je bila majcena, redka in koničasta, in ustnice, ki so se pogosto odpirale — tenke kakor dve vrvice. Nos ni bil dolga, zato pa oster, prav kakor ptičji kljun.

"Vse kaže, da je zlobna in malenkostno ošabna dušica," je šinilo Miusovu po glavi. Vobče je bil zelo nezadovoljen s seboj.

Ura je jela biti in jim je pomogla, da so začeli razgovor. Naglo in zaporedoma je odbilo na cemeni stenski urici z utežmi točno dvajset. "Baš pravi čas," je vzkliknil Fjodor Pavlovič, "a mojega sina Dmitrija Fjodoroviča še vedno ni. Oproščam se zanj, sveti starac! (Aljoša je kar vstrepetal od "svetega starca"). Jaz sam sem vselej točen, na minuto, in pomnim, da je točnost vpljudnost kraljev."

"A saj vendar niste kralj," je zagodrnjal Miusov, ki se zdaj ni mogel udržati. "Da, tako je, nisem kralj. In predstavite si, Pjotr Aleksandrovič, sam sem vedel, da nisem. Bog mi je priča! Vidite, tako je zmerom, da bleknem kaj narobe! Velečastiti!" je vzkliknil z nekakšnim trenutnim zanosom. "Tu vidite pred seboj burkeža, resničnega burkeža! Tako se vam predstavim. Stara navada, joj meni! A če kdaj v nečas gozdbam, delam to celo z namenom, da bi jim bil prijeten. Saj je vendar treba biti prijeten, ali ne? Pridem vam takole pred kakimi sedmimi leti v neko mestec, kupčijo sem imel tam, v kampanjico sem bil stopil z nekimi trgovci. Gremo k izpravniku (okrožnemu zdravniku), ker ga je bilo treba nečesa poprositi in ga povabiti, da bi obedoval z nami. Izpravnik pride v sobo, visok, debel, plavalas in mrkogled mož — to so vam v takih primerih najbolj nevarni tiči: huda jetra imajo huda jetra. Jaz kar naravnost k njemu — in, veste, z nepriljudnostjo svetkega človeka: 'Gospod izpravnik, bodite', pravi, 'tako rekoč naš Napravnik!' — 'Kakšen Napravnik?' reče on. Že čez prve pol sekunde vidim, da moja lekna ni užgala; ves resen stoji pred menoj in najezhen. 'Pošaliti sem se hotel', pravim, 'v občo zabavo, zato ker je gospod Napravnik naš znani ruski kapelnik, mi pa bi zaradi harmonije svojega podjetja tudi potrebovali nekakšnega kapelnika . . .'. Saj sem mu, milam, pametno razjasnil in priporočil, mar ne?

(Dalje prihodnjik.)

Kako so v Klavžetu hudiča izganjali

Spomini poljskega očanca Kozuha

Ce greš od Škofje Loke po Poljski dolini navzgor in dosepeš do Tavčarjevega dvorca Visokega, opaziš na levi strani več vzporednih stranskih grebenov z ozkimi dolinami. Vsak teh gorskih hrbtov ima svoje ime: Valtraki vrh, Kovski vrh in Bukov vrh. Na slednjem kraljuje v oltarju prekrasna sv. Notburga s srpom, umetniško delo slikarja Šubica, znamenitega poljskega rojaka. Med Valtraskim in Kovskim vrhom skrito v ozadju je Kuzovo, toriče Tavčarjeve posesti "Kuzove". Zadržega Kuzovca je doletela nesrečna smrt baš spodaj pri sv. Volbenku. Ustno izročilo o teh rokoma-hvarjih živi še dandanašnji pri najstarejših ljudeh loskega pogorja. Na teh vrhovih se kosatijo bogati kmetaki domovi z gračinskimi gospodarskimi poslo-

pji. Po pravici je zapisal pokojni Tavčar o teh gospodarjih, da so kralji na svoji zemlji.

Na Kozuhovini

Na Kovskem vrhu je dolga desetletja gospodaril stari Kozuh. Bil je za tiste čase in razmere nenavadno pameten in napreden kmet, ki je videl in prehodil mnogo sveta. Razumel in vsaj nekoliko govoril je več jezikov. Z bistrimi očmi in razumnimi možgani je skušal presaditi tuje dobrine na domača tla. V mlajših letih je potoval celo na svetovno razstavo na Dunaj ter od tod pripeljal s seboj mlatilnico, prvo v svojem domačem okraju. Sosedje so zmajevali z glavami, češ, zdaj pa vemo, v Kozuhovi glavi ni vse v redu. Ko pa so videli, da je v najkrajšem času omlatil svoj precejšen pridelek, so prihajali drug za drugim k njemu, da bi tudi njim pomagali. Seveda je Kozuh sosedom rad ustregel za primerno odškodnino, in v nekaj letih je bila mlatilnica izplačana.

Starina je bil tudi nekakšen izumitelj. Doma je imel harmonijo, ki ga je sam napravil in je tudi znal dobro nanj igrati. V hiši stoji visoka ura, ki jo je s

kolesji vred popolnoma sam izdelal. Veliko ročnost je očitoval v raznovrstnem obdelovanju lesa in kovine ter je imel vse to za potrebno orodje in priprave. Njegovo posestvo je bilo na precej izpostavljenem kraju, zato je postavil že pred davnim časom visok strelodnev na lastno pobudo in stroške nedaleč od svoje hiše. Vsekako je bil zelo zanimiv kmetaki tip in original. Ko sem ga spoznal, je nosil že osem križev in čez na svojem še vedno neupognjenem hrbtu. Zdal ga pa še nekaj let krije hladna ruša pri sv. Lovrencu na poljskem pokopališču. O, da bi imel priliko obiskovati kako strokovno ali tehnično šolo, kakršnih imamo dovolj dandanašnji! Kako vse drugače in praktično bi se usmerila in razvijala njegova zmožnost in nadarjenost! Tako pa je ostala — luč pod mernikom.

Prijetno je bilo kramljati in močevati z zanimivim starcem na klopi pred hišo, kjer je na solnce grel od starosti otrple ude. Pa me je nekdo iznenada, kar tako na lepem pobaral: "E, slišiš gospod, ki ste študirali in ste hodili v šole, mar vi verujete

Skupina avtinskih delavcev v sodni dvorani, ko je sodnik Campbell izdal injunkcijo v prilog Chrysler Motor Co. po oklicu sedeče stavke.

— Kako pa je vendar postal tak?

— Nu, kako? Črešnje je šel zobat, pa je padel z drevesa na glavo in od takrat nadalje je takšen.

— Kako pa poznate, da je obseden?

— Veste, fant tako nazaren-ako kolne, da nas je doma, kar strah in na noben način ga ne moremo spraviti v cerkev.

— Mar upate, da bo v Klavžetu ozdravljen?

— "To je kaj drugega," je rekel katoličan. "To je res."

(Poslovenil Mile Klopčič.)

FARMA NA PRODAJ

Proda se 100 akrov obsegačja farma, dobra in rodovitna zemlja, tri milje od mesta. Čistega je 30 akrov, ostalo je pašnik in les. Hiša, štala, senik, kokošnjak, garaža, hlev za prašiče in koruznik, vse je v najboljšem stanju. Proda se za nisko ceno, ali pa zamenja za hialo v Milwaukee, Wis. Proda se radi starosti. Če katera tega veseli, naj piše lastniku. Math Pedirc, Star R., Wausaukee, Wis.

(Konec prihodnjik.)

Domisleki z vseh strani

Ce poznaš nekoga že pet dni in mu rečeš: "Vi imate tak in tak značaj — torej boste doživeli tako in tako usodo"; tedaj tega ne verjame.

Ce mu pa prerokuješ iste stvari iz dlani: potem verjame.

Ce hočeš koga pravično oceniti, se zmerom samo vprašaj: "Bi ga maral za šefa?"

Svedski risar Albert Engstrom je dejal o nekem svojem liku: Tako je škilil, da je ob sredah obe nedelji hkrati videl.

Nemčija je anatomsčno čudo. Piše z levico, dela pa z desnico.

Zaradi slabega vremena se je nemška revolucija izvršila v glasbi.

Nameščenec živi od svoje pičle plače, kakor tudi od neomajnega prepričanja, da bi obratovanje brez njega obstalo.

Hudi socialni kritiki so v svojih ne-domovinah zelo priljubljeni, da le niso boljševidi. Sicer pa je Nemcu všeč, če Američan ameriško kulturo razbija; zmerom smo se zelo zanimali za svobodo drugih.

Bralcu je lahko: on si lahko izbira svoje pisatelje.

Angleščina je preprosta, a težak jezik. Sestoji iz samih tujk, ki se napačno izgovarjajo.

Mnogi kritiki imajo doma tako grde žene. In zaradi tega imajo mnoge igralko tako visoke plače.

Obiskal je vsako premijero — ne iz ljubezni do umetnosti, ampak zato, da je lahko prvi rekel: Ne.

O ljubosumnosti: Rekel sem Germaini: "Nocoj sem sanjal o tebi — ampak kako!" Ona je namrgodila čelo: "Torej si me prevaril z menoj!"

Nosil je svoje srce na dlani. In ni odnehal, dokler mu ni zobala z dlani.

Katoličan in Žid sta se pogovarjala o verskih prašanjih. Nečesa pa je ne morem razumeti," je dejal katoličan. "Kako moreš kot izobraženec verjeti, da so šli Židje skozi Rdečo morje?"

"Mogoče imate prav," je dejal Žid. "Ako more kdo verjeti, da je Kristus od smrti vstal?"

Starokrajjska somenja

To leto smo sprejeli večje seme iz Ljubljane kakor kdaj prej. Posebno vam priporočamo naslednje: SALATA, kamenita glava, zgodna; SALATA, Braziljska krhka; SALATA, Orjaški biser, jako fino; SALATA, rumenkasta z rdečimi biseri. SALATA, trdglavka rujave pene; SALATA, takozvana simka, vztrajna; SALATA, visoko listnata krhka; RADIČ ZA SALATO, rdečast; RADIČ ZA SALATO, visok zelen; ENDIVJA, širokolistnata rumena; ENDIVJA, kašna široka zelena; MOTOVILEC, (repinca); KUMARE, posebno dolge zelene; KUMARE, fina domača vrsta; GRAH, veliki ušiten v stroju; FIŽOL, nizek zelen brez niti; FIŽOL, nizek rumen brez niti; FIŽOL, visok zelen brez niti; FIŽOL, visok rumen brez niti; PESA, zgodna temnorudeča okrogla; REPA, strnišča bela okusna; PETRŠILJ, gladki s korencom; KORENJE, ljubljansko belo; KORENJE, svetlorudeča zgodna; ZELJE, najfineste zgodne bele; ZELJE, ljubljansko kasto; RDEČKICA, fina rdeča okrogla; RDEČKICA, simka črna sočnata; PETRAN, fin dodatke za juho; ROŽMARIN, lep dišeči; MAJERON, sladki dišeči.

CENA teh semen je 12c na karto. Lahko kar izrežete ta oglaš, pošljete semena želite ga nam pošti s Money Orderom in naročilo bomo ne odpeljali.

Ako želite prej dobiti cenik s polnim seznamom semen in dragih blaga v naši zalogi pišite nam: 784 South 2nd Street, Milwaukee, Wis.

STEVE MOHOREK 784 So. 2nd St. — Milwaukee, Wis.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 18. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pristoje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane na vse enako, za člana ali nečlana \$0.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačujejo pri ocenitvi \$1.20 na tednik, se jim to pristoje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vala lastina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Čas lista Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado \$0.00	Za Ceno in Chicago je \$0.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 7.00	2 tednika in..... 7.00
3 tednike in..... 9.00	3 tednika in..... 9.00
4 tednike in..... 11.00	4 tednika in..... 11.00
5 tednikov in..... 13.00	5 tednikov in..... 13.00
Za Evropo je..... 30.00	

Izpolnite spodnji kupen, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilu in si naročite Prosveto, list, ki je vala lastina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snikati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družina.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družina.....

3).....Čl. družina.....

4).....Čl. družina.....

5).....Čl. družina.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na ščite tudi vse potrebne pojase

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine!